

LEERPLAN HEE (groep 7; 10-11 jaar)

Module 1
Aantal lessen 3

ר א ש ה נ ה
ROSJ HASJANA

© JELED-NIK Afdeling Onderwijs
www.jeled.net

GAN	ALEF	BET	GIMMEL	DALET	HEE	WAW
-----	------	-----	--------	-------	------------	-----

Deze module bevat een werkboekje met 4 onderwerpen over Rosj Hasjana en Jom Kipoer. De hoeveelheid materiaal is aan de ruime kant, zodat je ook voldoende hebt in een jaar waarin je veel tijd kunt besteden aan Rosj Hasjana. De onderwerpen zijn aparte lessen, je kunt ze ook in een andere volgorde geven of een onderwerp overslaan. Zo is les 2 ook heel geschikt als inleidende les voor Jom Kipoer, en kun je les 4 ook na de jamiem noraïem geven.

Les 1: Herhaling/Inleiding Rosj Hasjana (blz 1 tm 4)

Les 2: Tesjoeva (blz 5 tm 11)

Les 3: Tefilla (blz 12 tm 20)

Les 4: Tsedaka (blz 21 tm 28)

LES 1

Onderwerp: Herhaling / Inleiding Rosj Hasjana

Benodigdheden:

- * **werkboekje Tesjoeva, Tefila, Tsedaka bladzijde 1 tm 4**
- * *pen of potlood*
- * *fragmenten uit de sjoeldienst, bv oenettanne tokef*
- * *machzor Rosj Hasjana*
- * **Van Jom tot Jom blz 134-143**

Inleiding (± 20 min.)

Deel het werkboekje uit en laat de leerlingen de vragen op blz 1 tm 3 zelfstandig maken. Zorg ervoor dat iedereen weet wat de bedoeling is: de antwoorden in de vakjes bij de vraag schrijven. De woorden die moeten worden ingevuld staan in het vak op blz 1 van het werkboek. Wie een antwoord niet weet kan het opzoeken in Van Jom tot Jom. Zwakkere leerlingen kun je ook met zijn tweeën laten werken.

Verwerking (± 25 min.)

Laat de leerlingen de opdracht onderaan bladzijde 3 maken. Het antwoord is 'tesjoeva, tefila, tsedaka'. Spreek met de leerlingen over deze begrippen (ze zijn al aangestipt in de Rosj Hasjana les van vorig jaar), leg ze uit en geef van ieder een voorbeeld. Laat de leerlingen zelf ook voorbeelden geven. Maak daarna bladzijde 4 klassikaal. Laat de leerlingen zien dat de begrippen *צדקה, תשובה, תפילה* vaak voorkomen in de sjoeldienst van Rosj Hasjana, bv in Oenettanne Tokef. Als je nog tijd over hebt, laat dan het fragment uit *ונתנה תקף* met deze woorden horen. Neem de werkboekjes na afloop van de les weer in en hou ze bij je.

LES 2

Onderwerp: Tesjoeva

Benodigdheden:

- * **Werkboekje Tesjoeva, Tefila, Tsedaka bladzijde 5 tm 11**
- * *pen of potlood*

Inleiding (± 20 min.)

Behandel bladzijde 5 klassikaal: dit is een algemene inleiding over de maand Tisjri en de Aseret Jemee Tesjoeva. Benadruk het verschil tussen Rosj Hasjana en Jom Kippoer: op Rosj Hasjana denk je na over jezelf, hoe heb ik me in het afgelopen jaar gedragen? Vraag aan de leerlingen of er iets verandert wanneer je alleen maar nadenkt en verder niets doet (geef een concreet voorbeeld). Leg daarna uit wat Tesjoeva is: in de dagen tussen Rosj Hasjana en Jom Kippoer probeer je zoveel mogelijk goed te maken. Leer het begrip Aseret Jemee Tesjoeva aan. Kom daarna terug op je voorbeeld: hoe zou je dit weer goed kunnen maken? Vertel daarna over Jom Kipoer: goedmaken met ת : belangrijk is dat je het eerst hebt goedgemaakt met je medemensen.

Let op: neem vooral geen 'zware' voorbeelden van verkeerd gedrag, je hebt te maken met jonge kinderen die nog nauwelijks iets verkeerd gedaan hebben. Kies voorbeelden uit hun eigen leefwereld: ruzie met vriendje of vriendinnetje, niet naar je ouders geluisterd etc. Benadruk de positieve kant van Tesjoeva: de mogelijkheid krijgen om iets weer goed te maken door er zelf actief aan te werken.

Verwerking (± 25 min.)

Deel de werkboekjes uit en lees het verhaal over Ruben en Jaron op bladzijde 6 en 7. Laat zien hoe hun gedrag verandert: vóór Rosj Hasjana kunnen ze alleen maar kwaad over elkaar denken, op Rosj Hasjana proberen ze zich in te leven in de ander, en realiseren ze zich dat ze zelf ook niet alles goed hebben gedaan. Maak de vragen op bladzijde 7. Tijdens de Aseret Jemee Tesjoeva proberen ze allebei om het weer goed te maken (maak bladzijde 8) en op Jom Kipoer nemen ze zich voor om het nooit meer zover te laten komen (maak bladzijde 9).

Geef de leerlingen de opdracht om op bladzijde 11 zelf een soortgelijk verhaal te schrijven. De tekeningen en aanwijzingen op bladzijde 10 helpen daarbij.

- ☺ *Heeft een van je leerlingen een heel leuk verhaal geschreven?*
Mail het ons! (henny@nik.nl)

LES 3

Onderwerp: Tefilla

Benodigdheden:

- * **werkboekje: Tesjoeva, Tefila, Tsedaka blz 12 tm 20**
- * *fragmenten sjoeldienst: Oenetanne Tokef en/of Avienoe Malkeenoe*
- * *machzor Rosj Hasjana*
- * *pen of potlood*

Inleiding (± 20 min.)

Verdeel de klas in 2 groepjes. Geef het ene groepje het verhaal over Sharon en het andere het verhaal over Dannie (blz. 12 tm 14)

Deel daarna de werkboekjes uit en maak de vragen op bladzijde 15 klassikaal. Vraag de leerlingen naar de verschillen tussen Sharon en Dannie. Gebruik bij je toelichting het woord **פְּנִיָּה** en leg uit dat dit heel belangrijk is bij **תפלה**. Wanneer je weet wat er gezegd wordt is het gemakkelijker om *kavvana* te hebben, ook de melodieën en de sfeer in sjoel helpen daarbij. De woorden goed lezen maar tegelijkertijd aan iets heel anders denken dat niet met Rosj Hasjana te maken heeft is niet de beste manier, al lees je nog zo goed...We zijn allemaal wel eens als Sharon, maar ook allemaal wel eens als Dannie, het ideaal is een combinatie van allebei.

Verwerking (± 25 min.)

Behandel (kort) een fragment uit de sjoeldienst van Rosj Hasjana. Het is niet de bedoeling dat de leerlingen het helemaal gaan vertalen, het is belangrijker ze iets van de inhoud mee te geven en ze wat van de sfeer in sjoel te laten proeven.

Het werkboekje geeft je twee mogelijkheden: **ונתנה תקף** of **אבינו מלכנו**

Bij *Avinoe Malkeeno* (bladzijde 16 en 17) ligt het accent vooral op het herkennen van woorden en de melodie, het laatste stukje zullen je leerlingen vrij vlug kunnen herkennen en meezingen.

Bij *Oenetanne Tokef* (bladzijde 18 tm 20) ligt het accent op de inhoud met de drie begrippen uit deze les: **תשובה**, **תפלה**, **צדקה**

Laat in elk geval zien waar je leerlingen de **תפלה** die je behandeld hebt in hun machzor kunnen vinden. Neem de lesboekjes aan het eind van de les in en hou ze bij je.

LES 4

Onderwerp: *tsedaka*

Benodigdheden:

* *Werkboekje Tesjoeva, Tefila, Tsedaka bladzijde 21 tm 28*

Inleiding (± 20 min.)

Deel de werkboekjes uit. Behandel het begrip *tsedaka* aan de hand van blz 21 en 22. Zorg ervoor dat de leerlingen beseffen dat **צדקה** te maken heeft met rechten van mensen, rechtvaardigheid. Ga in op de verschillen tussen *tsedaka* en liefdadigheid. Zorg ervoor dat je leerlingen zich realiseren dat de basis van de moderne sociale wetgeving in de Tora te vinden is.

Verwerking (± 25 min.)

Tsedaka. Behandel blz 23 en 24 klassikaal: laat de leerlingen de advertenties lezen, benadruk dat dit soort berichten rond 1918 vrijwel iedere week in het N.I.W. stonden het was beslist geen uitzondering! Bladzijde 25 en 26 kun je zelfstandig laten maken. Laat daarna iedere leerling uitleggen welke reacties ze gekozen hebben als de beste / minst goede, en waarom.

Behandel daarna blz 27 en 28. Vertel iets over Maimonides en de 8 gradaties van *Tsedaka*. Bekijk ze samen, laat de leerlingen aangeven met welk van de reacties ze overeenkomen.

(antwoorden: 1 = F, 2 = H, 3 = A, 4 = B, 5 = C, 6 = G, 7 = D, 8 = E).